

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

5. De obligatione secreti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

per iudicis sententiam, domestici autem in tali procedere non possunt, sed seruare debent ordinem à Christo præscriptum.

Denunciations de crimine occulto, non præmissa monitione secreta, olim in Ecclesiastico foro repellabantur, hodieque repelli possunt, si sint contra personas graues in dignitate constitutas, nisi publica in famia laborent, id enim postulat ordo à Christo præscriptus: aliàs iam refrigescente charitate & iniquitate abundante, Iudices seculares inquirere solent, V.C. in furta, adulteria, vtpote Reipublicæ valde perniciofa,

C A P. V.

De obligatione Secreti.

Qui secretum (rem alicui clanculum manifesta-
tam, quæ in plurimorum notitiam nondum
peruenit) expressa vel tacita conuentione sibi com-
missum reuelat, contra fidelitatem atque iustitiam
peccat ex genere mortaliter, non minus, quam si in
depositi contractu fidem violauit, patet ex prouerb.
11. *Qui ambulat fraudulenter, reuelat amici consilium*, ta-
cita conuentione secreti obligantur consiliarij, mo-
dici, obstetrix, lute consulti, amici, quibus solatij vel
auxilij causa secreta manifestantur, sine vlllo pacto;
manifestare sine necessitate est peccatum contra le-
gem naturalem, de non nocendo proximo, in ani-
ma, corpore, honore, fama, fortunæ bonis.

Secretum tibi commissum reuelare potes, si ne-
cesse sit auerendum damnum Reipublicæ, personæ
innocentis, vel tuum ipsius graue periculum? intel-
lige de crimine pernicioso, & non omnino transac-
tum: nam si transactum, non debes illud prodere

Ff 5

V.C.

V.C. Si Titius homicida lateat, & pro innocenti
 quaestionem adductus & occidendus sit, non o-
 portet, Caij liberandi gratia, prodere Titium,
 qui crimen occultum commiserat. Quandoquid-
 dem nec ipsemet Titius, tibi committens secre-
 tum, si cum aequali, prodere tenetur, ad impe-
 diendam mortem Caij, cuius causam non pro-
 buit, nisi per accidens; Si tamen Titius fugi-
 bi consulere possit, etiam non famae periculo ob-
 beret proditione suo facinore liberare Caium; Si
 ille id facere recuset, licebit tibi, eo de super-
 monito, reuelare secretum Caij liberandi gratia.
 Ratio Conclusionis supra est, ex ordine Charac-
 teris quisque obligatus est ad liberandum inno-
 centem ab iniuria nocentis, etiam cum damno al-
 quo nocentis, si innocens alia ratione defendi non
 possit, V.C. Si Titium a concepto proposito ho-
 minem innocentem occidendi, quod tibi secretum
 reuelauit abducere nequeas, potes & debes man-
 stare.

Quod si secretum cessurum in graue nocentis
 tum eius, qui tibi reuelauit, potes manifestare.
 C. Si quis occulto impedimento obstrictus in
 trimonio reuocari non possit, nisi canonice de-
 nunciatur, licita erat denunciatio secreti ob-
 stantiam sacramenti, & ad peccatum con-
 ducendum.

NB. Si V.C. Titius homicidium a se perpetr-
 tum tibi reuelauerit, consilij capescendi gratia, pro-
 stea tu ipse absque Titij culpa in homicidij suscipi-
 nem venias & capite pericliteris, fas tibi erit Titium
 prodere, si alia ratione liberari non possis, quia necesse
 censetur promittendo secretum etiam ad talem con-
 ducendum.

sum obligationem extendere voluisse, sed potius præsumitur quisque ex ordine charitatis propriam incolumitatem alienæ antepone.

NB. Sin autem ex reuelatione secreti periclitetur vita eius qui commisit, exinde autem quod secretum celatur, grauissime periclitetur, honor, fama &c. cui commissum est viri prudentis arbitrio æstimandum erit, utrum is, cui secretum (concreditum est, tantam obligationem reticendi in se suscipere voluerit, aut debuerit nec ne, V.C. Vtrum secretum committens nocens sit, an non, aut sponte commisit an rogatus, an in suum duntaxat commodum, an eius, cui commisit. Quare Doctores aduertunt, Ministros & Aduocatos, quibus ob Officium secreta committuntur, & ob eam rem salarium à Republic. vel partibus accipiunt, arctissima obligatione teneri seruare secretum.

Secreta Exercitus vel Reipublicæ sæpe cum vitæ³ periculo seruanda sunt. Ratio, quia salus Reipublicæ tanquam bonum maius atque diuinius anteponendum est propriæ vitæ.

Si expresse promisisti, secretum te seruaturum, etiam cum vitæ periculo, ad id obligaris. Ratio, quia cum talis promissio obiectum honestum habeat, non apparet ratio, cui seruanda non fit, fietque iniuria alteri, si non seruetur. Est probabilis sententia Molina. Qui autem sunt in sententia, quod non liceat vitam suam profundere pro altero priuato, asserunt id legi Charitatis repugnare. Quod si non agatur de magno incommodo committentis secretum, tunc non teneberis seruare secretum cum vitæ discrimine.⁴

Qui per vim aut fraudem secreti cognitionem⁵ assecutus est, proderi non potest, ad vitandum

qualecunque corporis sui periculum, si ex euulgatione æquale periculum imminet illi alteri. Ratio, quicunque iniuriam aliquam intulit, is tenetur iniuriam tollere, & non continuare. Ergo etiam, qui secreti cognitionem per iniuriam acquisiuit, V.C. literas fraudulenter aperiendo, is tenetur secretum suppressere; manifestando autem continuabit iniuriam, sicut qui rem alienam per iniuriam abstulit, non potest ea uti cum domini detrimento, alioquin continuabit iniuriam & grauius peccabit: nec refert discrimen sit æquale, quia in pari causa melior est conditio iniuste læsi, quam lædentis.

C A P. VI.

De Contumelia.

Contumelia est iniusta honoris imminutio facta. Nam Ebrius proprie non infert iniuriam, si calumniatur, tamen ex iniustitia communiua tenetur ad restitutionem, non aliter quam ebrius lædens aliquem in corpore. Distinguitur à detractio-
ne. 1. Obiecto, quia detractio fama læditur, contumeliã honor. 2. Modo; quia contumelia fit coram præsentem, detractio occulte, tum etiam coram absentem contumelia fit statim V.C. erigendo, ut Iureconsultus, l. item apud ff. de iniuriis. *Fama quoq; in presentia denigrari nihil prohibet: ut si coram cui pluribus audientibus, occultum vitium obijcias.* Mortale Matth. 5. *Qui autem dixerit facite.* Veniale in imperfectionem voluntarij, & ratione obiecti in leuis. Nam contumelia, quæ erga patrem, dominum, virum prudentem mortale est, erga subditum, famulum vel puerum est veniale.

NB. Iniuria alia est atrox, alia leuis.